

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm XV. Inter cætera.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

2. *In vna diœcesi non possunt esse duo Episcopi principales: seu potestate æquales; potest tamen Episcopus constituere sibi Suffraganeum.*
3. *Ordinarius, si urgeat necessitas, potest brachium seculare inuocare ad iustitiæ defensionem aut executionem.*

NOTANDVM I. Fieri potest, vt in eadem ciuitate diuersi ritus obseruentur in Sacramentorum administratione. Ex quo colligit Abb. hic n. 2. & c. pastoralis, n. 9. hoc tit. non esse necessarium, vt Clerici omnes in diuinis officijs, & sacramentorum administratione conformet se Ecclesiæ metropolitanæ: cum possint etiam proprium ritum retinere, argum. c. de trina, 80. d. 4. de consecr. Id verò valdè conueniens est, vt Romanæ Ecclesiæ ritus reliquæ ecclesiæ sequantur, vti dixi lib. 5. Th. mor. tr. 2. c. 8. n. 4. & 5.

NOTANDVM II. In vna diœcesi non possunt esse duo Episcopi principales, seu potestate æquales. Rationem attuli in c. Michael, 13. de filijs Presbyt. Potest tamen Episcopus constituere Suffraganeum: Id verò indubitatum, ac valdè frequens est circa ea, quæ ad Ordinis potestatem spectant. Sed hic sermo etiam est de potestate iurisdictionis, quia dicitur, quòd Episcopus, propter necessitatem, Catholicum Præsulem, tanquàm Vicarium sibi subiectum, constituere possit. Atque talis Vicarius Episcopus, secundum Gl. communiter receptam, ver. Vicarium, habebit iurisdictionem ex canone ordinariâ, ac perpetuam, Episcopo subordinatam, sicuti de Archidiacono supra dictum est. In quo plurimum differt à generali Vicario, de quo dictum est tit. de officio Vicarij, in 6. Porro ad Sedem Apostolicam pertinebit examinare, num ob aliam similem necessitatis causam opus sit Episcopo perpetuam Vicarium ac Coepiscopum in iurisdictione exercenda subordinatum adiungere. Cum id à iure communi exorbitans, & non nisi dispensatiuè permitti possit, vti Gl. notat ver. necessitas, ibid. Innocentius.

NOTANDVM III. Ordinarius, si ne-

cessarium sit ad iustitiæ defensionem, aut executionem, brachium seculare in subsidiū inuocare potest. Quæ de re dixi in c. 1. de offic. delegati.

CAPITVLVM XV.

Inter cætera.

PARAPHRASIS.

Sicut corpus cibo materiali indiget, vt conseruetur, & augeatur, ita omnino necessarius est cibus spiritualis, quod est verbum Dei. Quare cum sepe accidat, vt Episcopi, quibus id ex proprio officio incumbit, populis, præsertim per diœceses amplas, ob multas eorum occupationes, & alia impedimenta, verbum DEI per seipos ministrare non possint; decreuit Concil. Lateranense sub Innoc. III. vt Episcopi per diœceses, viros idoneos, potentes in opere ac sermone, ad prædicationis officium assument, ijsq; ad victum necessaria prouideant.

§. Vnde.

In Cathedralibus, & Collegiatis Ecclesijs viri idonei cõstitui debent, tanquam Coadiutores Episcoporum, tum in officio prædicationis, tum in audiendis confessionibus, & pœnitentijs iniungendis, ac cæteris, quæ ad salutem pertinent animarum.

SUMMARIVM.

1. *Episcopus est ordinarius pastor totius diœcesis, cui proinde ex officio incumbit populum verbo Dei pascere, & Sacramenta eidem ministrare.*
2. *Concurrunt cumulatiuè in administratione Sacramentorum cum omnibus Curatis ecclesiarum non exemptarum.*
3. *Ad eundem de communi iure spectat ius Cathedra, contra quod nulla consuetudine ita præscribi potest, vt omnis eius cura circa munus prædicandi auferatur.*

NOTAN-

Conquerente.

PARAPHRASIS.

Ecclesiæ parochiales Monasterio S. Benedicti montis Subassij incorporatæ erant: Episcopus Assinatensis præter alia iura Episcopalia, etiam procuraciones ratione visitationis exigebat. Sed œconomus Monasterij, asserens Capellas, seu Parochias ad has exactiones nõ sufficere, petebat specificari, quænam ratione iuris Episcopalis deberentur: quibusdam verò specificatis, lis inter partes mota, & legitime contestata fuit. At verò Honorius III. inspectis probationibus, quæ ab utraque parte allatæ sunt, decreuit, vt Episcopus in Capellis seu parochijs illis habeat ius tum legis iurisdictionalis, tum etiam diocesana; ita tamen, vt habita ratione facultatum, moderata à dictis capellis exactio fiat.

SUMMARIUM.

1. Monasteria quantumvis exempta, ratione tamen parochiarum secularium, quæ ipsis incorporatæ sunt, obligantur lege iurisdictionali, & diocesana.
2. In quibus consistat lex iurisdictionalis.
3. In quibus lex diocesana.
4. Procuraciones tempore visitationis ab ecclesijs moderate accipiendæ, neque ultra vires grauandæ.

NOTANDVM I. Licet Monasteria, quæ alioquin iurisdictioni Episcoporum subijciuntur, exempta sint à lege diocesana, quod attinet ad cathedraicum, subsidium, charitatiuum, & quartam decimarum, tamen hæc exemptio non extenditur ad capellas, seu parochias seculares ipsis incorporatas: Nam ratione harum parochiarum, nisi & ipse ab Episcopo exempta sint, Monasteria omnia, quomodoque secundum se exempta sint, obligantur tum lege iurisdictionali, tum diocesali. Hac de re dixi in qq. disput. de elect. q. 209 & 227. & videri potest.

NOTANDVM I. Episcopus est ordinarius pastor totius diocesis, cui proinde ex officio incumbit populum verbo Dei pascere, & Sacramenta eidem ministrare. Quia verò per se ipsum solus omnia efficere non potest, ideo curam sollicitam gerere debet, vt viri idonei per parochias, aliasque Ecclesias ordinentur ad talia populo ministranda.

2. Corollarium I. Episcopus cum omnibus Parochijs, aliisque Curatis Ecclesiarum non exemptarum concurrat cumulatim, ita vt ipse, vel Vicarius eius, à peccatis absolueret, & Sacramenta fidelibus ministrare possit. iuxta c. 2. de offic. Archipresbyt.

3. Corollarium II. Spectato communi iure, ad Episcopum pertinet ius Cathedræ seu munus prædicandi ad plebes, personis idoneis committendi. Quod si hoc ius alij inferiores per consuetudinem præscriperunt, non propterea omnis cura & sollicitudo Episcopo ablata est: sed nihilominus attendere debet, & si inferiores in ea re negligentes repperit, tempus constituere, intra quod Ecclesijs bene provideatur, sin minus, ipse providere poterit, vt hic Ioann. Andr. annotauit n. 9. & sumitur ex c. irrefragabili, hoc tit.

Rectè interim aduertit Abb. hic n. 1. Quod etiam Parochi, aliique Curati cumulatim (ide est, Episcopo non excludo) officium prædicandi in Ecclesia habent, quod proinde ipsis ab Episcopo auferri non debet, si ad hoc munus idonei sint, & rectè prætare possint. Quia Verù Dei prædicare (sicuti & confessiones audire, aliisque Sacramenta ministrare) pertinet ad Curam animarum, iuxta Clem. Dudum, §. verum, de sepult. Religiosis autem, sicuti & alijs quibusdam, cõpetit hoc ex priuilegio Papæ, aliorumque Ordinariorum concessione, cit. Clem. dudum, & c. excommunicamus, 13. §. Quia verò nonnulli, de sent. excommun. & videri potest Sebast. Sapia addit. ad Abbat. hic, Barbosa de potest. Episc. p. 3. allegat. 76.

Concil. Trident. sess. 5. c. 2. de reformat. & sess. 24. c. 4. de reform.